

แนวโน้มธุรกิจ/อุตสาหกรรม ปี 2566-68

อุตสาหกรรมน้ำตาล

เมษายน 2566

วิจัยกรุงศรี

ผู้เขียน

ชัยวัช โชวเจริญสุข

นักวิเคราะห์อาวุโส

chaiwat.sowcharoensuk@krungsri.com

+662 296 2000 Ext. 50880

krungsri Research

เครือ MUFG หนึ่งใน สถาบันการเงินที่ใหญ่ที่สุดของโลก

Subscribe Us

สมัครสมาชิกวิจัยกรุงศรี...

krungsri.research@krungsri.com

คำสงวนสิทธิ์

เนื้อหาและข้อมูลใดๆ ทั้งหมดที่ปรากฏในรายงานฉบับนี้ หากมิได้ระบุไว้เป็นอย่างอื่น ถือเป็นลิขสิทธิ์ของวิจัยกรุงศรี ห้ามมิให้ผู้ใดกระทำการใดๆ เกี่ยวข้องกับเนื้อหา สำเนา หรือดัดแปลงแก่บุคคลอื่นโดยมิได้รับอนุญาตเป็นลายลักษณ์อักษรจากวิจัยกรุงศรี รายงานฉบับนี้จัดทำขึ้นโดยอาศัยข้อมูลจากแหล่งที่เชื่อหรือควรเชื่อว่ามีความน่าเชื่อถือ อย่างไรก็ตาม วิจัยกรุงศรีไม่อาจรับรองความครบถ้วนสมบูรณ์หรือความถูกต้องของข้อมูลดังกล่าว อีกทั้งไม่รับผิดชอบต่อความเสียหายที่เกิดขึ้นทั้งทางตรงหรือทางอ้อมจากการใช้รายงานฉบับนี้หรือเนื้อหาในรายงานฉบับนี้ ข้อมูล ความคิดเห็น และการประมาณการที่ปรากฏในรายงานนี้ถือเป็นความคิดเห็นของวิจัยกรุงศรี ไม่จำเป็นต้องสอดคล้องกับ ธนาคารกรุงศรีอยุธยา จำกัด (มหาชน) และบริษัทในเครือ ความคิดเห็นในรายงานฉบับนี้เป็นไปตามสถานการณ์ปัจจุบัน ณ วันที่มีการเผยแพร่รายงาน วิจัยกรุงศรีขอสงวนสิทธิ์ในการเปลี่ยนแปลงโดยมิต้องแจ้งให้ทราบล่วงหน้า

EXECUTIVE SUMMARY

วิจัยกรุงศรีคาดว่าปี 2566-2568 อุตสาหกรรมน้ำตาลของไทยจะกระเตื้องขึ้นตามการฟื้นตัวของกิจกรรมทางเศรษฐกิจทั้งของไทยและประเทศคู่ค้า โดยเฉพาะในปี 2567-2568 รวมทั้งภาวะการท่องเที่ยวที่จะกระเตื้องขึ้นอย่างต่อเนื่อง เอื้อต่อการขยายตัวของความต้องการจากอุตสาหกรรมต่อเนื่องโดยเฉพาะอาหารและเครื่องดื่ม นอกจากนี้ การผลิตยังมีทิศทางขยายตัวตามผลผลิตอ้อยที่น่าจะเพิ่มขึ้นตามภูมิอากาศที่เอื้ออำนวยและการขยายการเพาะปลูกจากแรงจูงใจด้านราคาประกันรายได้จากโรงงาน อย่างไรก็ตาม อุตสาหกรรมยังเผชิญความท้าทายจากสต็อกน้ำตาลส่วนเกินในตลาดโลกที่เพิ่มขึ้นจากการกลับมาผลิตน้ำตาลเพิ่มขึ้นของบราซิล ซึ่งอาจมีผลกดดันราคาน้ำตาล การปรับขึ้นภาษีความหวานของไทยและประเทศคู่ค้าหลายประเทศ กระแสรักษ์สุขภาพทั่วโลกที่จะลดการบริโภคน้ำตาล และความไม่แน่นอนของกฎระเบียบภาครัฐ โดยเฉพาะการปรับแก้ พรบ. อ้อยและน้ำตาลทรายที่อาจกระทบต่อผลกำไรของอุตสาหกรรม

มุมมองวิจัยกรุงศรี

ปี 2566-2568 คาดว่ารายได้ของธุรกิจจะกระเตื้องขึ้นตามการขยายตัวของปริมาณการจำหน่ายน้ำตาลโดยรวม แต่การพึ่งพาตลาดต่างประเทศในสัดส่วนสูง ทำให้ธุรกิจยังคงเผชิญความผันผวน

- **โรงงานผลิตน้ำตาล:** รายได้ทยอยปรับดีขึ้นตามการขยายตัวของความต้องการบริโภค หนุนโดย (1) กำลังซื้อทั้งในและต่างประเทศทยอยฟื้นตัวตามทิศทางเศรษฐกิจโดยเฉพาะในช่วงปี 2567-2568 (2) อุตสาหกรรมต่อเนื่องมีแนวโน้มฟื้นตัว หลังวิกฤต COVID-19 คลี่คลาย อาทิ อาหารและเครื่องดื่ม (3) ความกังวลเรื่องโรคระบาดจะยังคงกระตุ้นความต้องการใช้แอลกอฮอล์ฆ่าเชื้ออย่างต่อเนื่อง และ (4) กิจกรรมทางเศรษฐกิจที่ฟื้นตัวจะสนับสนุนความต้องการใช้เอทานอลในภาคขนส่ง นอกจากนี้ การมีห่วงโซ่อุปทานที่เข้มแข็ง มีการพัฒนาผลิตภัณฑ์หลากหลาย และมีการลงทุนในอุตสาหกรรมต่อเนื่องที่มีมูลค่าเพิ่มสูง (จากการใช้ผลพลอยได้และวัสดุเหลือใช้มาเป็นวัตถุดิบ) จะช่วยให้โรงงานน้ำตาลสามารถทำกำไรได้ต่อเนื่อง อย่างไรก็ตาม ผู้ประกอบการยังคงมีความเสี่ยงในการรับรู้รายได้จากประเด็นการแบ่งปันผลประโยชน์ที่นับรวม “กากน้ำตาล” เป็น “ผลพลอยได้”
- **ผู้ค้าน้ำตาล:** คาดว่าผู้ค้าน้ำตาลในตลาดต่างประเทศจะยังคงได้ประโยชน์จากแนวโน้มปริมาณส่งออกที่เพิ่มขึ้น แต่อาจมีความเสี่ยงจากทิศทางราคาน้ำตาลที่คาดว่าจะผันผวนตามความไม่แน่นอนของราคาและอุปทานในตลาดโลก ขณะที่ผู้ค้าน้ำตาลในประเทศก็อาจต้องเผชิญทิศทางราคาที่ผันแปรตามตลาดโลก ทำให้ต้นทุนในการบริหารจัดการสต็อกเพิ่มสูงขึ้น

- **ชาวไร่อ้อย**: คาดว่าผลผลิตอ้อยและค่าความหวานจะปรับดีขึ้นจากสภาพอากาศที่เอื้ออำนวย แต่ยังมีความเสี่ยงด้านราคาอ้อยที่ผันผวนตามราคาน้ำตาลตลาดโลก ขณะที่อำนาจการต่อรองด้านราคายังเสียเปรียบผู้ประกอบการโรงงานน้ำตาล ประกอบกับต้นทุนการเพาะปลูกที่สูงขึ้นทั้งด้านพลังงาน ปุ๋ย ยาปราบศัตรูพืช และค่าจ้างแรงงานเก็บเกี่ยวโดยเฉพาะอ้อยสด ซึ่งส่งผลต่อรายได้สุทธิและการตัดสินใจเพาะปลูกของเกษตรกร

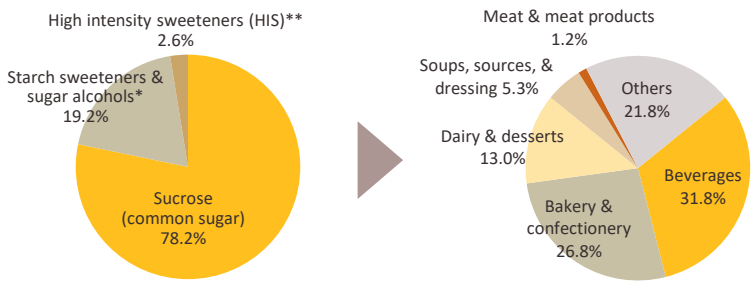
ข้อมูลพื้นฐาน

“น้ำตาล” เป็นสารให้ความหวานจากพืช[1/] ที่มีความต้องการสูงทั่วโลกทั้งเพื่อบริโภคโดยตรงและเป็นสารปรุงแต่งรสในผลิตภัณฑ์ต่าง ๆ อาทิ อาหาร เครื่องดื่ม ผลิตภัณฑ์จากนม (เช่น นม เนย โยเกิร์ต) ขนมหวาน และเบเกอรี่ ในปี 2564 ปริมาณการบริโภคน้ำตาล[2/] ทั่วโลกมีสัดส่วน 78.2% ของปริมาณการบริโภคผลิตภัณฑ์ให้ความหวานทุกประเภท ที่เหลือเป็นสารให้ความหวานอื่นๆ ทดแทนน้ำตาล (Non-Nutritive Sweeteners) อาทิ สารให้ความหวานจากธรรมชาติ (เช่น น้ำผึ้ง หญ้าหวาน และหล่อฮังก้วย) สารให้ความหวานสังเคราะห์ (เช่น สาร Aspartame Cyclamate และ Neotame) และเส้นใยอาหาร (เช่น Maltodextrin Fructo-oligosaccharides และ Inulin) (รูปที่ 1)

ผลิตภัณฑ์ที่ได้จากกระบวนการผลิตน้ำตาลแบ่งออกเป็น

- **น้ำตาลทรายดิบ** (Raw sugar): มีสีน้ำตาลอ่อนถึงเข้ม มีความชื้นปานกลาง มีกากน้ำตาลมาก เกล็ดน้ำตาลจับตัวกันแน่น มีสิ่งสกปรกเจือปน และมีความบริสุทธิ์ต่ำ ใช้เป็นวัตถุดิบตั้งต้นในการผลิตน้ำตาลทรายขาว น้ำตาลทรายขาวบริสุทธิ์ และผลิตภัณฑ์อื่นๆ อาทิ เอทานอล แอลกอฮอล์ และพลาสติกชีวภาพ โดยน้ำตาลทรายดิบต้องผ่านกระบวนการทำให้บริสุทธิ์ก่อนจึงสามารถบริโภคได้
- **น้ำตาลทรายขาว** (White sugar): ได้จากการสกัดเอาสิ่งเจือปนออกจากน้ำตาลทรายดิบ อยู่ในรูปผลึก มีสีขาวถึงเหลืองอ่อน มีกากน้ำตาลและความชื้นน้อย เกล็ดน้ำตาลจับตัวไม่แน่น มีความร่วนกว่าน้ำตาลทรายดิบ นิยมใช้บริโภคในครัวเรือน และเป็นวัตถุดิบสำหรับอุตสาหกรรมอาหารและเครื่องดื่ม
- **น้ำตาลทรายขาวบริสุทธิ์** (Refined sugar): ผ่านกระบวนการผลิตคล้ายน้ำตาลทรายขาว แต่มีความบริสุทธิ์มากกว่า มีลักษณะเป็นเม็ดหรือเกล็ดสีขาวใส มีความสะอาดมาก ไม่มีกากน้ำตาล มีความชื้นน้อยมากหรือไม่มีเลย นิยมใช้ในครัวเรือนและอุตสาหกรรมที่ใช้น้ำตาลที่มีความบริสุทธิ์มาก อาทิ น้ำอัดลม เครื่องดื่มบำรุงกำลัง และยา
- **ผลิตภัณฑ์ผลพลอยได้** (By product): นำไปแปรรูปหรือสร้างมูลค่าเพิ่มเพื่อจำหน่ายต่อ อาทิ กากน้ำตาล (Molasses)[3/] กากอ้อย (Bagasse)[4/] กากหม้อกรอง (Filter cake)[5/] กากส่า (Vinasse)[6/] และไอน้ำ (Steam)[7/]

Figure 1: Global Sugar and Sweeteners Market (2021)

Note : * Includes dextrose, high fructose corn syrup (HFCS), maltodextrin, sorbitol, xylitol, and other starch sweeteners and sugar alcohols
** Including sucralose, aspartame, saccharine, neotame, stevia, cyclamate, acesulfame potassium, and other high intensity sweeteners
Source: Mordor Intelligence, EMIS, Krungsri Research

1/ น้ำตาลพบได้ทั่วไปในเนื้อเยื่อของพืช โดยเฉพาะอ้อยและหัวบีทซึ่งมีปริมาณน้ำตาลเข้มข้นเพียงพอที่จะผลิตเป็นน้ำตาลในเชิงพาณิชย์

2/ พิจารณาเฉพาะน้ำตาลทราย (Sugar)

3/ ได้จากกระบวนการเคี่ยวน้ำตาล เป็นของเหลวเหนียวข้นสีน้ำตาลเข้ม ใช้เป็นวัตถุดิบในการผลิตเอทานอล (ผสมแก๊สโซฮอล์) หรืออุตสาหกรรมอาหารและเครื่องดื่ม อาทิ แอลกอฮอล์ ยีสต์ ผงชูรส อาหารสัตว์ น้ำส้มสายชู และซอสปรุงรส

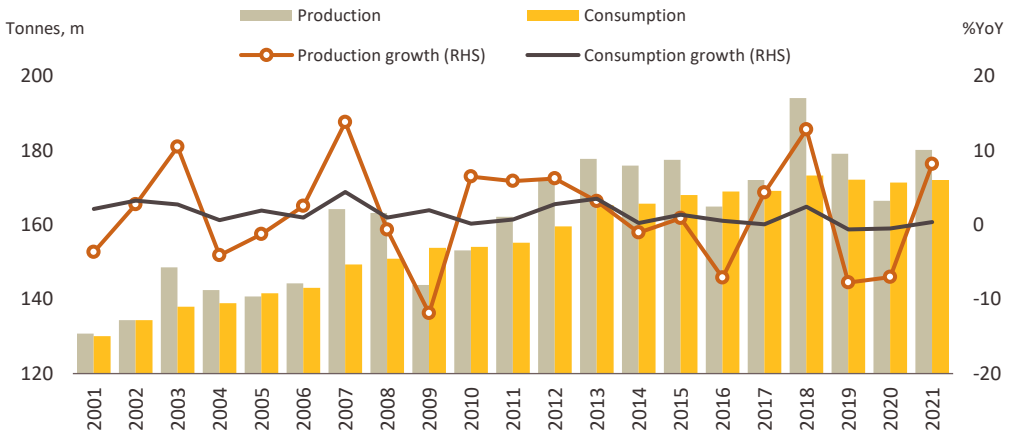
4/ ได้จากกระบวนการหีบอ้อย เป็นเชื้อเพลิงหลักในการผลิตไฟฟ้าชีวมวล บรรจุภัณฑ์ เครื่องใช้จากชานอ้อย กระดาษไม้อัด (Fiber board) ผลิตภัณฑ์ปาร์ติเคิลบอร์ด (Particle board) ไม้เคลือบเมลามีน ไม้เอ็มดีเอฟ (MDF board) ไม้ซิงโครนัส ไม้แดดเกอร์ไฮกรอส และเซลลูโลสบริสุทธิ์

5/ ได้จากการกรองน้ำอ้อย โดยกากหม้อกรองมีสารอาหาร และแร่ธาตุต่างๆ ที่นิยมใช้ทำปุ๋ย อาหารสัตว์ และก๊าซชีวภาพ

6/ นิยมใช้ในการผลิตปุ๋ยชีวภาพ และอาหารสัตว์

7/ ถูกใช้ในการขับเคลื่อนเครื่องจักร และผลิตไฟฟ้าสำหรับใช้ในโรงงาน

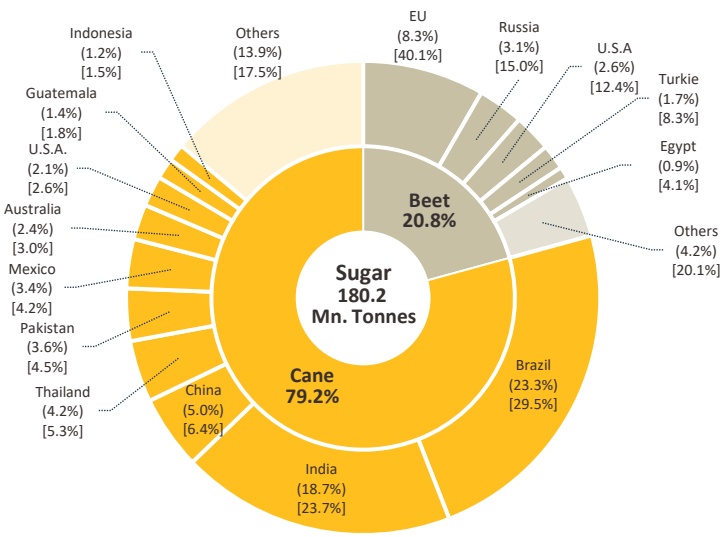
Figure 2: Global Sugar Production and Consumption

Source: U.S. Department of Agriculture (USDA), Krungsri Research

ช่วงสองทศวรรษที่ผ่านมา (2544-2564) ปริมาณการผลิตและบริโภคน้ำตาลทั่วโลกเพิ่มขึ้นต่อเนื่อง (รูปที่ 2) ผลจากประชากรโลกเพิ่มขึ้นเป็น 7.9 พันล้านคนในปี 2564 จาก 6.2 พันล้านคน ปี 2544 ทำให้ความต้องการใช้น้ำตาลจากอุตสาหกรรมอื่นเพิ่มขึ้น (อาทิ อาหารและเครื่องดื่ม และเอทานอล) โดย**ปี 2564 ผลผลิตน้ำตาลทั่วโลกอยู่ที่ 180.2 ล้านตัน (ในรูปน้ำตาลทรายดิบ) ผู้ผลิตรายใหญ่ที่สุดของโลก คือ บราซิล (23.3% ของปริมาณการผลิตทั่วโลก) อินเดีย (18.7%) สหภาพยุโรป (8.4%) จีน (5.9%) สหรัฐฯ (4.7%) และไทย (4.2%) จำแนกเป็น (1) น้ำตาลจากอ้อย (สัดส่วน 79.2% ของผลผลิตน้ำตาลทั้งหมด)** แหล่งผลิตหลักมาจากประเทศแถบเส้นศูนย์สูตร อาทิ บราซิล (สัดส่วน 29.5% ของผลผลิตน้ำตาลจากอ้อยทั่วโลก) และประเทศในเอเชียแปซิฟิก ได้แก่ อินเดีย (23.7%) จีน (6.4%) ไทย (5.3%) และปากีสถาน (4.5%) และ (2) **น้ำตาลจากหัวบีท** (Sugar Beet) **(สัดส่วน 20.8%)** มีแหล่งผลิตหลักจากสหภาพยุโรป (สัดส่วน 40.1% ของผลผลิตน้ำตาลจากหัวบีททั่วโลก) รองลงมา ได้แก่ รัสเซีย (15.0%) สหรัฐฯ (12.4%) ตุรเคีย (8.3%) และอียิปต์ (4.1%) (รูปที่ 3)

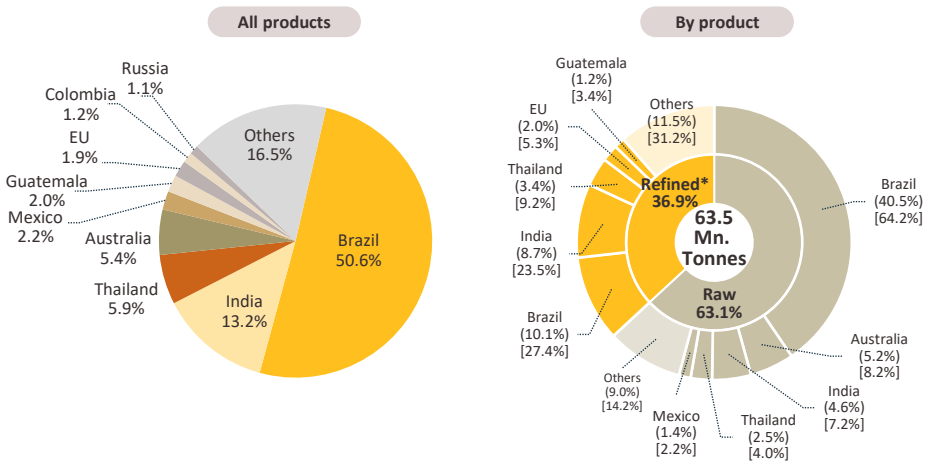
Figure 3: Global Sugar Production (2020/21)

Note : (...) refer % share of total sugar production.
[...] refer % share in each type of sugar production.
Source: USDA, Krungsri Research

ในปี 2564 **ปริมาณการค้าน้ำตาลในตลาดโลกมีจำนวน** 63.5 **ล้านตัน คิดเป็นสัดส่วน** 35.2% **ของผลผลิตน้ำตาลทั่วโลก** โดยผู้ส่งออกรายใหญ่ ได้แก่ บราซิล มีส่วนแบ่งตลาดมากกว่ากึ่งหนึ่งของผลผลิตน้ำตาลทั่วโลก รองลงมา คือ อินเดีย (13.2%) ไทย (5.9%) และ (รูปที่ 4) แบ่งออกเป็น **(1) น้ำตาลทรายดิบ มีสัดส่วน** 63.1% **ของปริมาณส่งออกน้ำตาลโลก** โดยบราซิลเป็นผู้ส่งออกอันดับ 1 ของโลก (สัดส่วน 64.2% ของปริมาณส่งออกน้ำตาลดิบโลก) รองลงมา คือ ออสเตรเลีย (8.2%) อินเดีย (7.2%) และไทย (4.0%) และ **(2) น้ำตาลทรายขาวบริสุทธิ์ (สัดส่วน** 36.9%) บราซิลเป็นผู้ส่งออกอันดับ 1 ของโลก (สัดส่วน 27.4% ของปริมาณส่งออกน้ำตาลทรายขาวบริสุทธิ์ในตลาดโลก) รองลงมา คือ อินเดีย (23.5%) ไทย (9.2%) และสหภาพยุโรป (5.3%) (รูปที่ 4)

Figure 4: Global Sugar Exporters (2021)

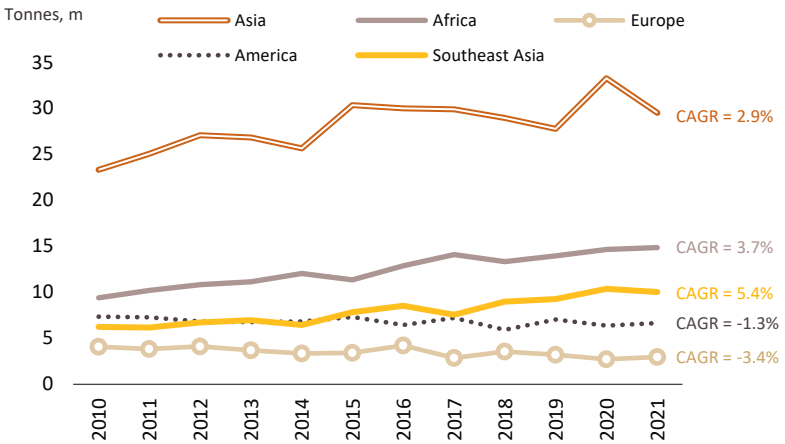

Note : (...) refer % share of total sugar exports.
[...] refer % share by type sugar exports.
* Refined sugar is in the form of raw sugar.
Source: USDA , Krungsri Research

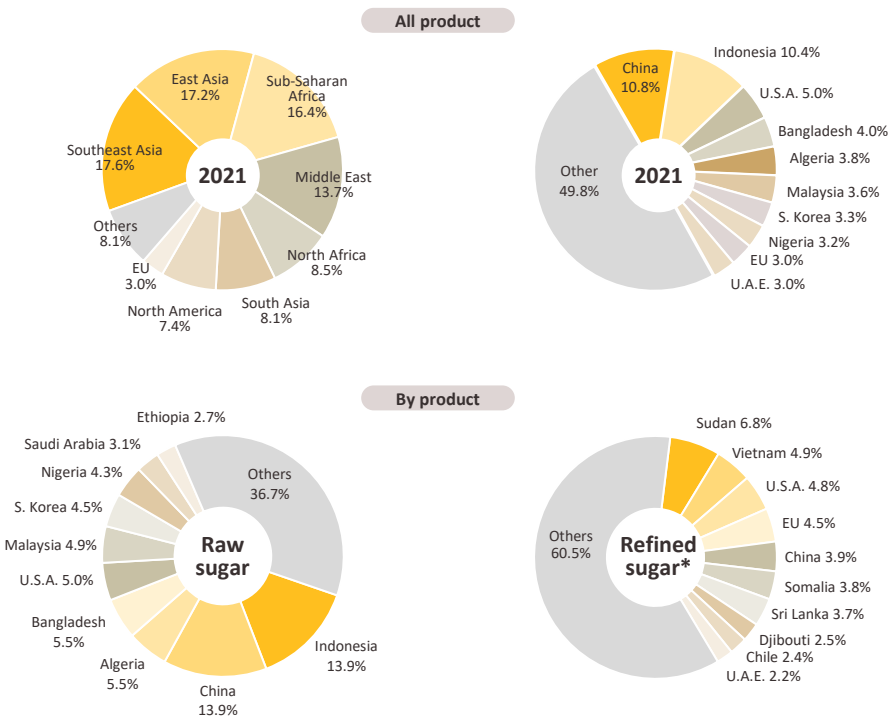
ด้านผู้นำเข้าน้ำตาลรายใหญ่ของโลกอยู่ในทวีปเอเชียโดยเฉพาะจีน ด้วยสัดส่วน 10.8% ของปริมาณนำเข้าน้ำตาลทั่วโลก (รูปที่ 5-6) รองลงมาคืออินโดนีเซีย (10.4%) สหรัฐฯ (5.0%) บังกลาเทศ (4.0%) และอัลจีเรีย (3.8%) หากจำแนกตามประเภทสินค้าพบว่า อินโดนีเซียมีสัดส่วนนำเข้าน้ำตาลทรายดิบสูงสุดที่ 13.9% ของปริมาณนำเข้าน้ำตาลทรายดิบทั่วโลก รองลงมา คือ จีน (13.9%) อัลจีเรีย (5.5%) บังกลาเทศ (5.5%) และสหรัฐฯ (5.0%) ขณะที่ ซูดานนำเข้าน้ำตาลทรายขาวบริสุทธิ์สูงสุด 6.8% ของปริมาณนำเข้าน้ำตาลทรายขาวในตลาดโลก รองลงมา คือ เวียดนาม (4.9%) สหรัฐฯ (4.8%) สหภาพยุโรป (4.5%) และจีน (3.9%)

Figure 5: Global Sugar Importers, by Region
Global Imports CAGR (2012-2021) = 1.9%

Source : USDA and compiled by Krungsri Research

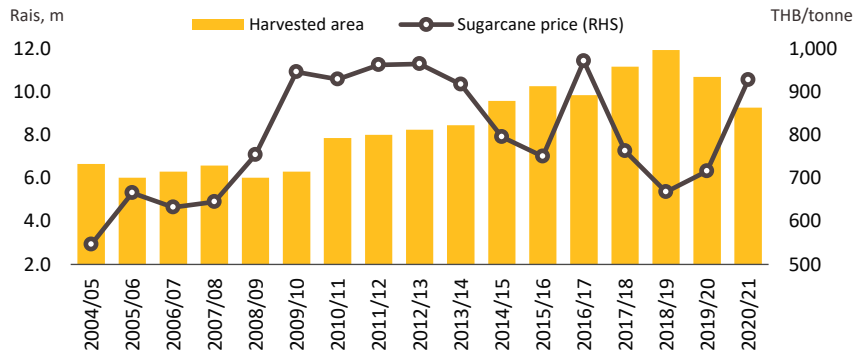
Figure 6 : World Sugar Importers

Source: USDA, Krungsri Research

ประเทศไทยมีการขยายพื้นที่เพาะปลูกอ้อยเพิ่มจาก 6.3 ล้านไร่ในปี 2553 เป็น 9.3 ล้านไร่ในปี 2564 (ขยายตัวเฉลี่ย 3.6% ต่อปี) (รูปที่ 7) ผลจากราคาอ้อยที่จูงใจและความต้องการบริโภคน้ำตาลที่เติบโตต่อเนื่อง จากอุปสงค์ทั้งในและต่างประเทศ ซึ่งมีทั้งผู้บริโภคโดยตรง (End-consumer) และอุตสาหกรรมต่อเนื่อง (End-user industries) อาทิ อุตสาหกรรมอาหารและเครื่องดื่ม ผลิตภัณฑ์นม เป็นต้น

Figure 7: Thai Sugarcane Production

Source: Office of Agricultural Economics (OAE)

Figure 8 : Thailand's Sugarcane Production and Sugar Factory (2021)

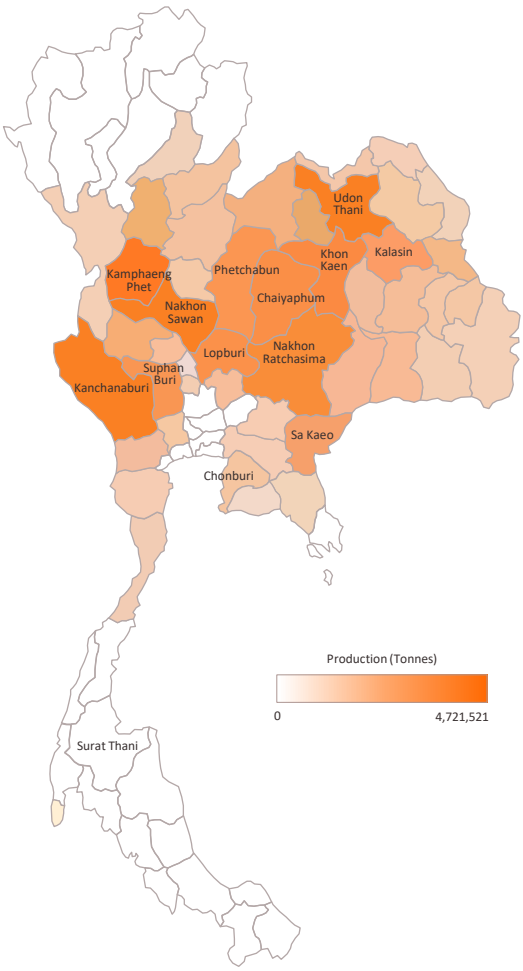
Top 5 provinces with the highest level of sugarcane production (tonnes)

Province	Sugarcane Production	No. of Sugar Factory
1. Kamphaeng Phet	4,721,521	3
2. Udon Thani	4,648,793	4
3. Kanchanaburi	4,573,353	8
4. Nakhonsawan	4,333,573	2
5. Khon Kaen	3,990,635	2

Top 5 provinces with the highest number of sugar factory

Province	Sugarcane Production	No. of Sugar Factory
1. Kanchanaburi	4,573,353	8
2. Chon Buri	837,692	4
3. Udon Thani	4,648,793	4
4. Kamphaeng Phet	4,721,521	3
5. Nakhon Ratchasima	3,855,244	3
6. Suphan Buri	3,132,197	3

Source: Sugarzone, OCSB, Krungsri Research

ทั้งนี้ พื้นที่เพาะปลูกอ้อยส่วนใหญ่อยู่ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ (40.9% ของพื้นที่เพาะปลูกอ้อยทั้งหมด) รองลงมาเป็นภาคเหนือ (28.8%) ภาคตะวันตก (15.1%) ภาคกลาง (10.3%) และภาคตะวันออก (5.0%) โดยจังหวัดที่มีพื้นที่ปลูกอ้อยมากที่สุด ได้แก่ กำแพงเพชร (สัดส่วน 7.5% ของพื้นที่ปลูกอ้อยทั่วประเทศ) นครสวรรค์ (7.5%) กาญจนบุรี (7.0%) ลพบุรี (6.3%) และอุดรธานี (6.2%) (รูปที่ 8)

ด้านผู้ประกอบการโรงงานน้ำตาลมีจำนวนทั้งสิ้น 57 แห่ง[8/] (ตารางที่ 1) ส่วนใหญ่อยู่ในพื้นที่ใกล้แหล่งเพาะปลูกเนื่องจาก (1) ความสะดวกในการจัดหาวัตถุดิบให้ตรงตามแผนการผลิต (2) การประหยัดต้นทุนขนส่ง และ (3) ความสะดวกในการติดต่อ ส่งเสริม หรือให้ความช่วยเหลือแก่เกษตรกร นอกจากนี้ การตั้งโรงงานมักเลือกอยู่ใกล้สิ่งอำนวยความสะดวกด้านโลจิสติกส์(อาทิ หัวเมืองใหญ่ ท่าเรือ และศูนย์กลางการค้า) โดยกาญจนบุรีมีจำนวนโรงงานน้ำตาลมากที่สุด 8 แห่ง รองลงมาเป็นอุดรธานี (4 โรงงาน) และชลบุรี (4 โรงงาน)

Table 1: Thai Sugar Millers

Thai Sugar Mills	Total Mill	Sugarcane Pressed (Million Tonnes) 2021/2022
Mitr Phol Group	7	19.32
Thai Roong Ruang Group (TRR)	10	14.18
Korach Group (KI)	2	6.62
Tamaka Group (KSL)	5	6.56
Thai Ekalak Group (KTIS)	3	6.18
Chonburi Group (Cristalla)	3	4.22
Khonburi Group*	2	3.68
Thai Kanchanaburi Group (TSM)	2	3.53
Eastern Sugar & Cane Group (ES)	2	3.27
Wang Kanai Group	4	3.31
Banpong Group	2	2.78
Mitr Kasetr Group (MK)	2	2.19
Rajburi Group	2	1.66
Rayong Group	2	1.56
Independent	9	13.01
Total		**92.07**

Source: Office of The Cane and Sugar Board (OCSB), Krungsri Research

การส่งออกของไทย มีสัดส่วนคิดเป็น 61% ของปริมาณจำหน่ายน้ำตาลทั้งหมดของไทย โดยตลาดส่งออกสำคัญของไทย ได้แก่ อินโดนีเซีย (สัดส่วน 18.9% ของปริมาณส่งออกผลิตภัณฑ์น้ำตาลทั้งหมด) กัมพูชา (9.0%) เวียดนาม (6.2%) เกาหลีใต้ (5.0%) และไต้หวัน (4.3%) หากพิจารณาแยกรายผลิตภัณฑ์ในปี 2564 สรุปได้ดังนี้

- **น้ำตาลทรายดิบ**: ปริมาณส่งออก 1.8 ล้านตัน คิดเป็นสัดส่วน 46.6% ของปริมาณส่งออกผลิตภัณฑ์น้ำตาลทั้งหมด โดยตลาดส่งออกหลัก ได้แก่ อินโดนีเซีย (สัดส่วน 59.1% ของปริมาณส่งออกน้ำตาลทรายดิบทั้งหมด) เกาหลีใต้ (11.5%) เวียดนาม (9.4%) ญี่ปุ่น (7.3%) และไต้หวัน (7.0%)
- **น้ำตาลทรายขาว**: ปริมาณส่งออก 1.9 ล้านตัน (สัดส่วน 49.8%) ตลาดหลัก ได้แก่ กัมพูชา (27.9% ของปริมาณส่งออกน้ำตาลทรายขาวทั้งหมด) เวียดนาม (10.6%) และฟิลิปปินส์ (8.1%)
- **กากน้ำตาล**: ปริมาณส่งออก 0.1 ล้านตัน (สัดส่วน 3.6%) ตลาดส่งออกหลัก ได้แก่ ญี่ปุ่น (78.8% ของปริมาณส่งออกโมลาสทั้งหมด) เกาหลีใต้ (8.8%) และฟิลิปปินส์ (8.8%)

ด้านความต้องการบริโภคน้ำตาลในประเทศ (สัดส่วน 39% ของปริมาณจำหน่ายน้ำตาลไทย[9/]**)** แบ่งเป็นความต้องการของผู้บริโภคโดยตรง 57.7% ที่เหลืออีก 42.3% เป็นความต้องการใช้ในอุตสาหกรรมต่อเนื่อง (ทางอ้อม) อาทิ เครื่องดื่ม (สัดส่วน 41.5% ของปริมาณการใช้น้ำตาลทรายทางอ้อมทั้งหมด) รองลงมาเป็นอาหาร (28.1%) ผลิตภัณฑ์นม (18.8%) และอื่นๆ (11.6%)

เมื่อพิจารณาด้านรายได้ นอกจากรายได้หลักที่มาจากการจำหน่ายน้ำตาล ผู้ประกอบการยังมีรายได้จากการจำหน่ายผลิตภัณฑ์ผลพลอยได้จากกระบวนการผลิตน้ำตาล อาทิ กากน้ำตาล ที่ใช้ผลิตเอทานอลซึ่งอยู่ในทิศทางเติบโตต่อเนื่องตามนโยบายส่งเสริมการใช้น้ำมันแก๊สโซฮอล์จากภาครัฐ[10/] อีกทั้งผู้ประกอบการบางรายยังลงทุนในอุตสาหกรรมต่อเนื่องโดยใช้ผลพลอยได้มาเป็นวัตถุดิบ อาทิ พลังงานไฟฟ้าชีวมวล[11/] เยื่อกระดาษ ปาร์ติเคิลบอร์ด และปุ๋ย (Box 1)

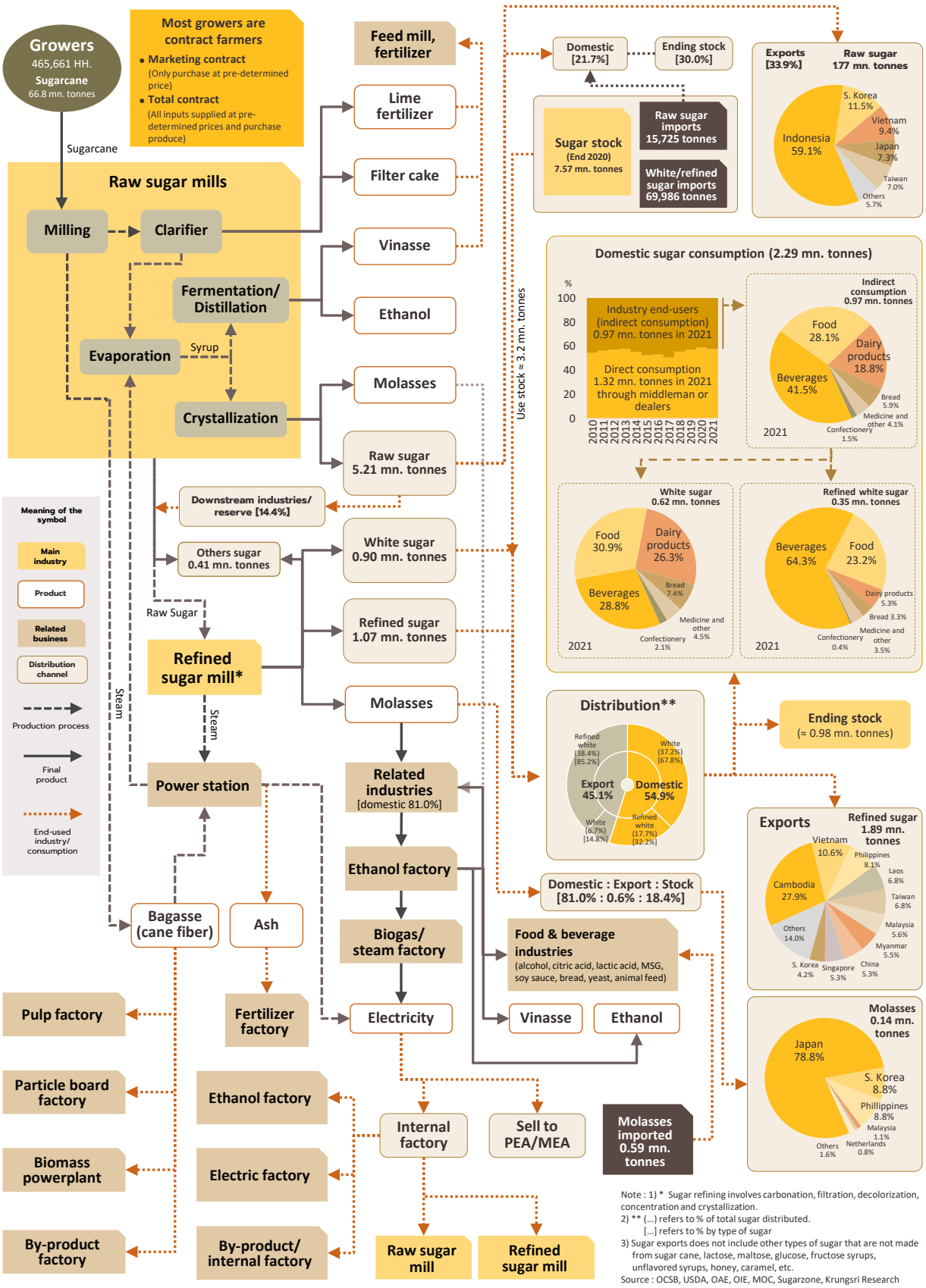
8/ ราชกิจจานุเบกษา ณ 17 สิงหาคม 2558 กำหนดให้โรงงานน้ำตาลต้องมีระยะห่างระหว่างกันไม่น้อยกว่า 50 กิโลเมตร จากเดิม 80 กิโลเมตร

9/ ไม่รวมการนำเข้าน้ำตาลทรายดิบที่นำไปผลิตเป็นน้ำตาลทรายขาว และสต็อกน้ำตาลทรายดิบในประเทศ

10/ ในปี 2565 การผลิตเอทานอลจากน้ำอ้อยและกากน้ำตาล มีกำลังการผลิตติดตั้ง 3.43 ล้านลิตรต่อวัน (ไม่รวมโรงงานที่ใช้วัตถุดิบได้ทั้งมันเส้นและกากน้ำตาลอีก 1.05 ล้านลิตรต่อวัน) มีความต้องการกากน้ำตาลมากกว่าปีละ 3.4 ล้านตัน (+8.3%) และน้ำอ้อย 0.8 ล้านตัน (-9.8%)

11/ การผลิตพลังงานไฟฟ้าจากชานอ้อย ส่วนใหญ่ใช้ภายในโรงงานน้ำตาลและจำหน่ายในพื้นที่ใกล้เคียง

Box 1: Thai Sugar Supply Chain (2021)

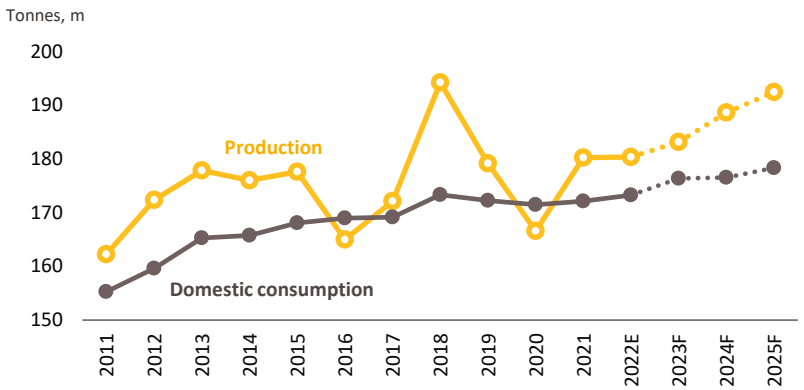
Note : 1) * Sugar refining involves carbonation, filtration, decolorization, concentration and crystallization.
2) ** (...) refers to % of total sugar distributed.
[...] refers to % by type of sugar
3) Sugar exports does not include other types of sugar that are not made from sugar cane, lactose, maltose, glucose, fructose syrups, unflavored syrups, honey, caramel, etc.
Source : OCSB, USDA, OAE, OIE, MOC, Sugarzone, Krungsri Research

สถานการณ์ที่ผ่านมา

ภาวะอุตสาหกรรมน้ำตาลในตลาดโลก มีดังนี้

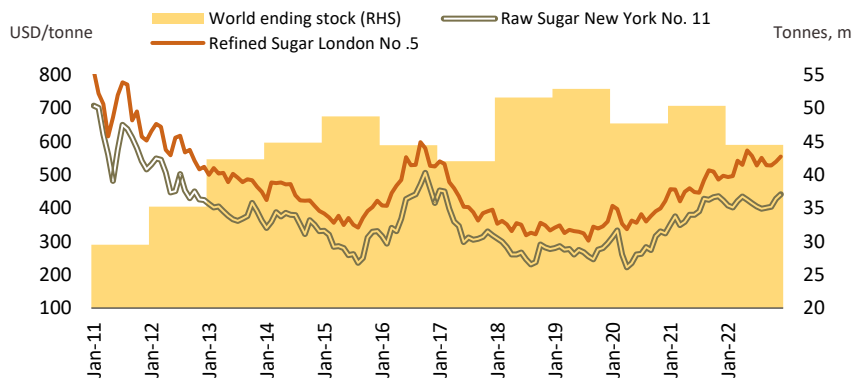
- **อุปทานน้ำตาลโลกปี** 2565 **อยู่ที่** 180.4 **ล้านตันหรือขยายตัวเล็กน้อยที่** 0.1% (รูปที่ 9) ผลจากภาวะสงครามรัสเซีย-ยูเครน และราคาน้ำมันดิบที่เพิ่มสูงขึ้นทำให้ประเทศผู้ผลิตและส่งออกน้ำตาลรายใหญ่ลดการส่งออกน้ำตาล เพื่อสำรองไว้ใช้ในประเทศรองรับความมั่นคงทางด้านอาหารและพลังงาน โดยเฉพาะบราซิล (ผู้ผลิตรายใหญ่ของโลก) ใช้อ้อยเพื่อผลิตเอทานอลในสัดส่วนที่มากขึ้นตามความต้องการพลังงานทดแทนที่สูงขึ้น ประกอบกับผลผลิตอ้อยลดลงจากสภาพอากาศแห้งแล้งและน้ำค้างแข็ง ทำให้ผลผลิตน้ำตาลของบราซิลลดลง -15.7% อย่างไรก็ตาม ผลผลิตจากผู้ผลิตน้ำตาลรายใหญ่อันดับรองลงมา อาทิ อินเดีย สหภาพยุโรป และไทย ที่ยังขยายตัวได้อานิสงส์จากสภาพอากาศและปริมาณน้ำที่เอื้ออำนวยซึ่งมีส่วนช่วยลดทอนผลกระทบด้านอุปทานในตลาดโลก
- **ความต้องการบริโภคน้ำตาลในประเทศทั่วโลกอยู่ที่** 173.2 **ล้านตัน เพิ่มขึ้น** 0.6% **(รูปที่** 9) **ส่วนปริมาณส่งออกน้ำตาลทั่วโลกอยู่ที่** 67.8 **ล้านตัน เพิ่มขึ้น** 6.8% **อุปสงค์ของโลกที่เพิ่มขึ้นในอัตราสูงกว่าอุปทานส่งผลให้สต็อกน้ำตาลโลกปี** 2565 **เหลืออยู่ที่** 44.5 **ล้านตัน ลดลง** -11.7% (รูปที่ 10) หนุนให้ราคาน้ำตาลโลกเดือนธันวาคม 2565 เพิ่มขึ้นแตะระดับสูงสุดในรอบเกือบ 6 ปี โดยในช่วงดังกล่าวราคาน้ำตาลทรายดิบนิวยอร์กเบอร์ 11 และราคาน้ำตาลทรายขาวลอนดอนเบอร์ 5 เฉลี่ยอยู่ที่ 441.4 และ 554.4 ดอลลาร์สหรัฐ/ตัน ตามลำดับ ทำให้**ราคาเฉลี่ยทั้งปี** 2565 **อยู่ที่** 414.9 **ดอลลาร์สหรัฐ/ตัน เพิ่มขึ้น** 5.4% **และ** 534.7 **ดอลลาร์สหรัฐ/ตัน เพิ่มขึ้น** 14.1% **ตามลำดับ** (รูปที่ 10)

Figure 9 : Global Sugar Production and Consumption

Source : USDA, Krungsri Research

Figure 10: Global Sugar Price and Inventories

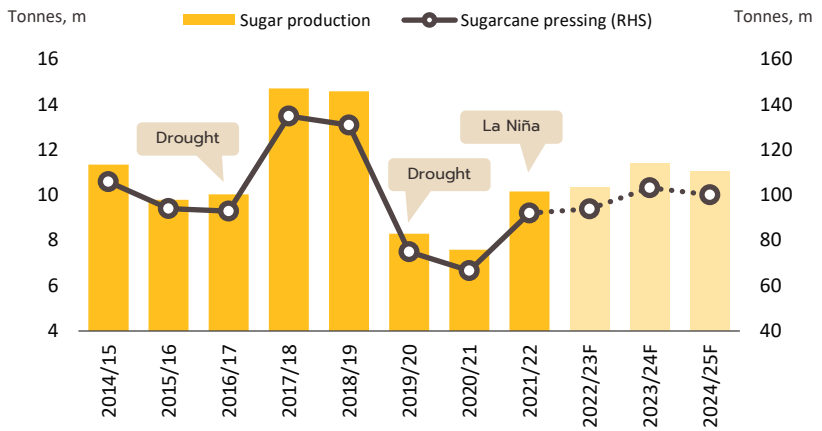

Source: OCSB, Bloomberg, USDA, Krungsri Research

สำหรับภาวะอุตสาหกรรมน้ำตาลของไทยปี 2565 สรุปได้ดังนี้

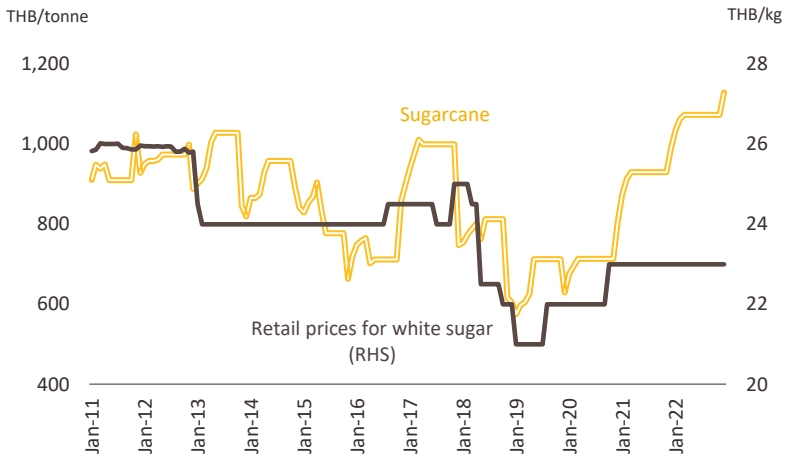
- **ผลผลิตอ้อยเข้าหีบในปี 2564/65 ขยายตัว 37.7% อยู่ที่ 92.1 ล้านตันอ้อย นำไปผลิตน้ำตาลได้ 10.2 ล้านตัน เพิ่มขึ้น 33.9% YoY** (รูปที่ 11) แรงหนุนจาก (1) ปริมาณน้ำฝนที่เพิ่มขึ้น และ (2) การเพิ่มพื้นที่เพาะปลูกจากแรงจูงใจด้านราคา อาทิ โรงงานน้ำตาลประกันราคาอ้อยขั้นต่ำ และราคาน้ำตาลทรายในตลาดโลกที่สูงขึ้น โดยราคาอ้อยปรับขึ้นต่อเนื่องมาอยู่ที่ 1,073.5 บาท/ตัน เพิ่มขึ้น 15.6% ในปี 2565 จากที่เคยต่ำสุดในรอบ 5 ปีที่ 668.2 บาท/ตัน ในช่วงปี 2562 (รูปที่ 12) แต่ยังอยู่ในระดับที่ต่ำกว่าต้นทุนการเพาะปลูกซึ่งเฉลี่ยอยู่ที่ประมาณ 1,100 บาท/ตัน[12/] ตามต้นทุนที่สูงขึ้น ทั้งด้านพลังงาน ปุ๋ย ยาปราบศัตรูพืช และค่าจ้างแรงงานเก็บเกี่ยวโดยเฉพาะอ้อยสด ขณะที่ราคาขายปลีกน้ำตาลทรายขาวเฉลี่ยที่ 23.0 บาท/กก. (23,000 บาท/ตัน) ทรงตัวเท่ากับปีก่อน

Figure 11: Sugarcane Pressings and Sugar Production

Source : OAE, Krungsri Research

Figure 12: Domestic Prices for Sugarcane and Sugar

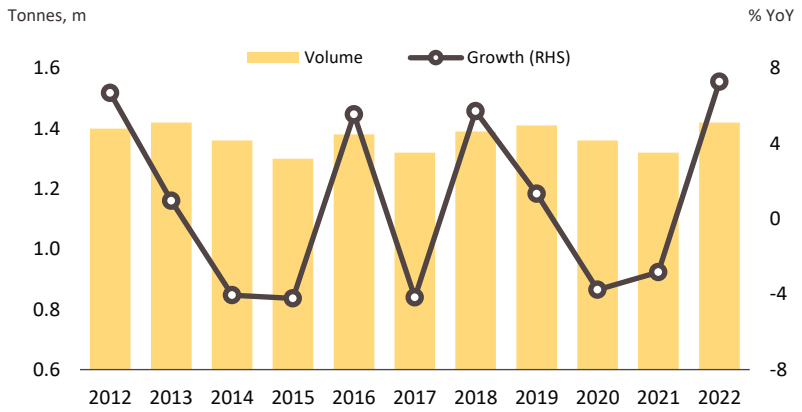

Source: OAE, Bank of Thailand, Krungsri Research

12/ อ้างอิงจากสำนักงานสหพันธ์ชาวไร่อ้อยแห่งประเทศไทย โดยคาดการณ์ต้นทุนการผลิตอ้อยปี 2564/65 อยู่ที่ 1,100 บาท/ตัน และปี 2565/66 อยู่ที่ 1,500 บาท/ตัน

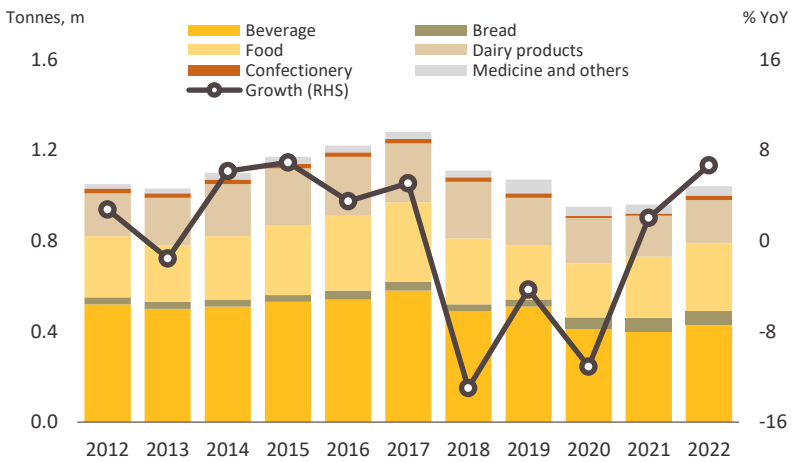
- **ปี 2565 การบริโภคน้ำตาลทรายขาวและขาวบริสุทธิ์ในประเทศอยู่ที่ 2.45 ล้านตัน ขยายตัว 7.0%** แรงหนุนจากการผ่อนคลายมาตรการควบคุมโรค COVID-19 และการทยอยเปิดประเทศทำให้ภาคเศรษฐกิจและการท่องเที่ยวเริ่มฟื้นตัวเป็นลำดับ โดยการบริโภคทางตรงโดยเฉพาะธุรกิจร้านอาหารเร่งตัวตามกำลังซื้อที่กระเตื้องขึ้น ส่วนการบริโภคทางอ้อมในอุตสาหกรรมต่อเนื่องต่างๆ ขยายตัวดีขึ้น อาทิ อุตสาหกรรมเครื่องดื่ม (+6.1%) อาหาร (+9.7%) และยา (+11.5%) (รูปที่ 13 และ 14) อย่างไรก็ตาม อัตราการขยายตัวของตลาดในประเทศยังไม่สูงนักเป็นผลของมาตรการภาษีเพื่อควบคุมความหวานในระยะที่ 2 (ประกาศใช้ 1 ตุลาคม 2562 - 31 มีนาคม 2566)[13/] ที่จำกัดความต้องการใช้น้ำตาลของอุตสาหกรรมที่เกี่ยวข้อง โดยเฉพาะน้ำอัดลมและเครื่องดื่มรสหวาน

Figure 13 : Consumer Demand for Sugar (Direct Consumption)

Source : Sugarzone, Krungsri Research

Figure 14 : End-user Industries' Demand for Sugar (Indirect Consumption)

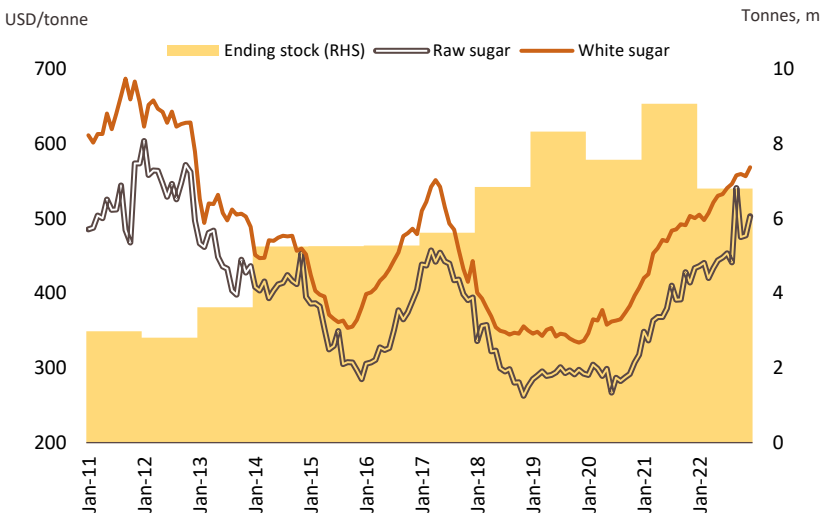

Source: Sugarzone, Krungsri Research

13/ มาตรการปรับเพิ่มภาษีแบบขั้นบันไดสำหรับเครื่องดื่มที่มีน้ำตาล 6 กรัมขึ้นไปต่อ 100 มิลลิลิตร : ปัจจุบัน (1 ตุลาคม 2562 - 31 มีนาคม 2566) อัตราการเก็บภาษีความหวานระยะที่ 2 ถูกจัดเก็บอยู่ 6 ระดับ (1) ค่าความหวาน 0-6 กรัมต่อ 100 มล.ไม่ต้องเสียภาษี (2) ค่าความหวาน 6-8 กรัมต่อ 100 มล. เสียภาษี 10 สตางค์ต่อลิตร (3) ค่าความหวาน 8-10 กรัมต่อ 100 มล. เสียภาษี 30 สตางค์ต่อลิตร (4) ค่าความหวาน 10-14 กรัมต่อ 100 มล.เสียภาษี 1 บาทต่อลิตร (5) ค่าความหวาน 14-18 กรัมต่อ 100 มล. เสียภาษี 3 บาทต่อลิตร และ (6) ค่าความหวาน 18 กรัมต่อ 100 มล.ขึ้นไป เสียภาษี 5 บาทต่อลิตร หลังจากนั้นรัฐจะพิจารณาทบทวนและปรับขึ้นภาษีความหวานระยะที่ 3 คือวันที่ 1 เมษายน 2566 ถึง 31 มีนาคม 2568 และระยะที่ 4 รอบ 1 เมษายน 2568 เป็นต้นไป การเก็บภาษีความหวานทำให้ผู้ผลิตเครื่องดื่มปรับสูตรเครื่องดื่มให้มีน้ำตาลน้อยลง อย่างไรก็ตาม อัตราภาษีที่เรียกเก็บดังกล่าวอยู่ในระดับไม่สูงนัก ประกอบกับการใช้น้ำตาลของอุตสาหกรรมเครื่องดื่มภายในประเทศคิดเป็นสัดส่วนเพียง 4-6% ของผลผลิตน้ำตาลทั้งหมดของไทย

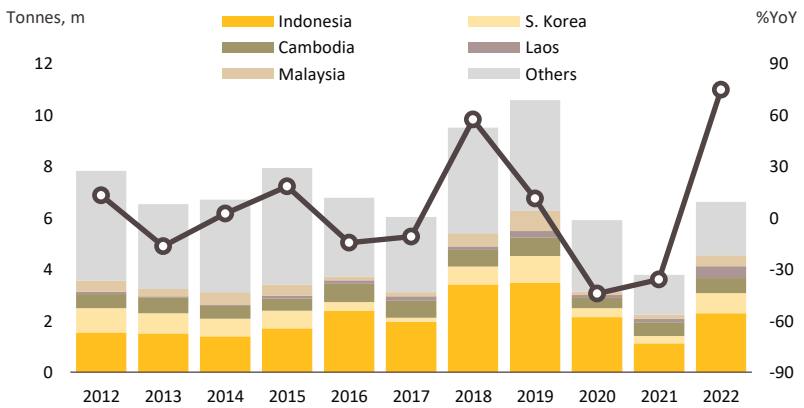
- **ปี** 2565 **ปริมาณส่งออกน้ำตาลและกากน้ำตาลเร่งฟื้นกลับขึ้นมาอยู่ที่** 6.6 **ล้านตัน** (+74.7%) **มูลค่า** 3.2 **พันล้านดอลลาร์สหรัฐ** (+97.9%) เป็นการขยายตัวในเกือบทุกตลาดหลักอาทิ อินโดนีเซีย (+105.0%) เกาหลีใต้ (+165.5%) กัมพูชา (+10.5%) ลาว (+239.4%) ฟิลิปปินส์ (+145.1%) และมาเลเซีย (+164.3%) แรงหนุนจาก (1) ความต้องการน้ำตาลในตลาดโลกที่เพิ่มขึ้นต่อเนื่อง (เฉลี่ย 1.0-3.0% ต่อปี) โดยเฉพาะจากอุตสาหกรรมอาหาร เครื่องดื่ม เอทานอล และแอลกอฮอล์ (2) อุปทานน้ำตาลจากผู้ส่งออกรายใหญ่ที่ลดลง ทั้งในกรณีบราซิล (ผู้ผลิตและส่งออกน้ำตาลอันดับ 1 ของโลก) ซึ่งเผชิญภัยแล้งและน้ำค้างแข็งทำให้ผลผลิตอ้อยลดลง รวมถึงอินเดียที่ระงับการส่งออกน้ำตาล (ตั้งแต่ 1 มิถุนายน 2565 จนถึงตุลาคม 2566) และ (3) ปัญหาติดขัดด้านห่วงโซ่การผลิตและการขนส่งสินค้าทางเรือระหว่างประเทศที่เริ่มคลี่คลายลง ทำให้การผลิตเพื่อส่งมอบให้ประเทศคู่ค้าของไทยมีความคล่องตัวมากขึ้น ปัจจัยดังกล่าวช่วยหนุนราคาส่งออกน้ำตาลและกากน้ำตาลให้เพิ่มขึ้น 16.1% **ทำให้มูลค่าส่งออกเพิ่มขึ้น** 97.9% YoY **อยู่ที่** 3.2 **พันล้านดอลลาร์สหรัฐ** (รูปที่ 15 - 16)

Figure 15 : Thai Sugar Export Prices

Source: OCSB, MOC, Krungsri Research

Figure 16 : Thai Exports of Sugar & Molasses (By Market)

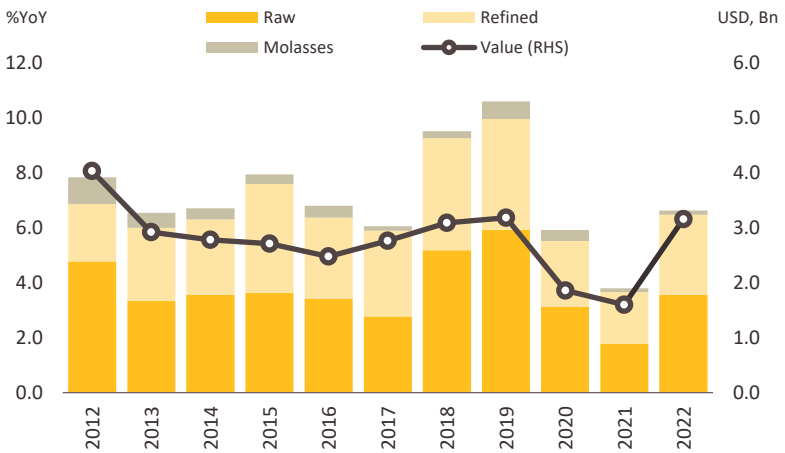

Source: MOC, Krungsri Research

ภาวะการส่งออกและราคาผลิตภัณฑ์น้ำตาลแต่ละประเภท (รูปที่ 17) สรุปได้ดังนี้

- **น้ำตาลทรายดิบ: ปริมาณส่งออก 3.6 ล้านตัน (+101.4%) มูลค่า 1.6 พันล้านดอลลาร์สหรัฐ (+129.9%)** โดยขยายตัวในทุกตลาดหลัก อาทิ อินโดนีเซีย 2.1 ล้านตัน (+102.0%) เกาหลีใต้ 0.7 ล้านตัน (+224.6%) มาเลเซีย 0.4 ล้านตัน (+585.6%) และจีน 0.1 ล้านตัน (+1,741.4%) ด้านราคาส่งออกน้ำตาลทรายดิบอยู่ที่ตันละ 459.4 ดอลลาร์สหรัฐ (+19.0%)
- **น้ำตาลทรายขาว: ปริมาณส่งออก 2.9 ล้านตัน (+54.2%) มูลค่า 1.6 พันล้านดอลลาร์สหรัฐ (+75.1%)** โดยปริมาณส่งออกขยายตัวเกือบทุกตลาด อาทิ กัมพูชา 0.6 ล้านตัน (+9.9%) ลาว 0.4 ล้านตัน (+220.4%) ฟิลิปปินส์ 0.4 ล้านตัน (+144.7%) และอินโดนีเซีย 0.2 ล้านตัน (+146.0%) ด้านราคาส่งออกน้ำตาลทรายขาวอยู่ที่ตันละ 535.4 ดอลลาร์สหรัฐ (+13.6%)
- **กากน้ำตาล: ปริมาณส่งออก 0.2 ล้านตัน (+13.9%) มูลค่า 26.0 ล้านดอลลาร์สหรัฐ (+23.6%)** โดยปริมาณส่งออกไปตลาดญี่ปุ่นซึ่งเป็นตลาดหลักอยู่ที่ 94.9 พันตัน หดตัว 11.8% (ส่วนแบ่งตลาดราว 61% ของปริมาณส่งออกโมลาสทั้งหมด) จากภาวะเศรษฐกิจของญี่ปุ่นที่ยังฟื้นตัวช้า ทำให้อุปสงค์จากอุตสาหกรรมต่อเนื่อง (เอทานอล เชื้อเพลิงชีวมวล และอาหารสัตว์) ยังชะลอตัว ด้านราคาส่งออกจึงลดลงเหลือตันละ 179.3 ดอลลาร์สหรัฐ (-7.8%)

Figure 17: Thai Exports of Sugar & Molasses (By Product)

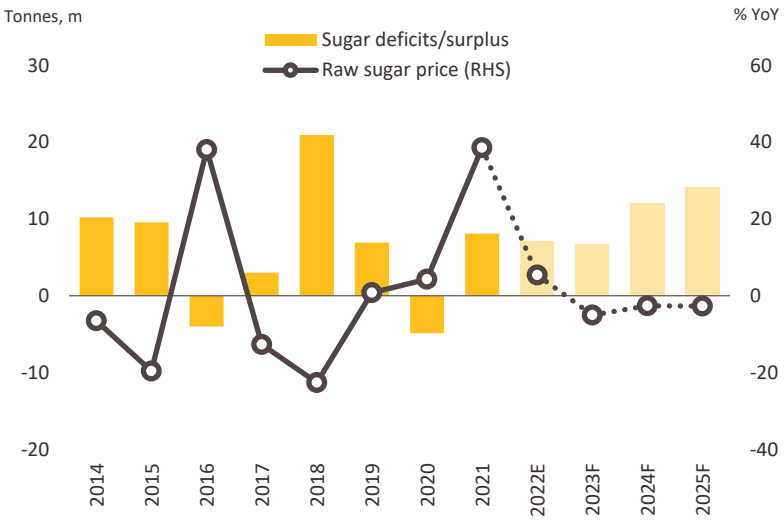

Source: MOC, Krungsri Research

แนวโน้มอุตสาหกรรม

ปี 2566 **คาดว่าผลผลิตน้ำตาลโลกจะอยู่ที่** 183 **ล้านตัน เพิ่มขึ้น** 1.6% **(คาดการณ์โดย** USDA) **ขณะที่ปี** 2567-2568 **คาดว่าผลผลิตน้ำตาลโลกจะเพิ่มขึ้นเฉลี่ย** (CAGR) 2.0-3.0% **ต่อปี (คาดการณ์โดยวิจัยกรุงศรี)** โดยผลผลิตน้ำตาลจากบราซิลจะเพิ่มขึ้น 7.3% สู่ระดับ 35.8 ล้านตันในปี 2566 และมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นในอีก 2 ปีถัดไป เพื่อรองรับความต้องการในอุตสาหกรรมต่อเนื่องที่ขยายตัวประกอบกับสภาพอากาศที่อำนวย ด้าน**ความต้องการน้ำตาลทรายโลกช่วงปี** 2566-2568 **คาดเพิ่มขึ้น** 0.5-1.5% **ต่อปี** ตามการฟื้นตัวของกิจกรรมทางเศรษฐกิจโลก และทิศทางของอุตสาหกรรมอาหาร และเครื่องดื่ม ที่จะกระเตื้องขึ้นตามภาวะการท่องเที่ยวของโลกที่จะเริ่มทยอยกลับสู่ภาวะปกติหลังจากสถานการณ์ COVID-19 คลี่คลาย อย่างไรก็ตาม ผลผลิตน้ำตาลโลกที่คาดว่าจะมากกว่าการบริโภคน้ำตาลโลก ส่งผลให้แนวโน้มระดับ**ราคาน้ำตาลทรายดิบโลกในปี** 2566-2568 **เฉลี่ยอยู่ที่** 370-395 **ดอลลาร์สหรัฐ/ตัน** (16.9-17.9 **เซนต์/ปอนด์) ลดลงจาก** 414.9 **ดอลลาร์สหรัฐ/ตัน** (18.8 **เซนต์/ปอนด์) ในปี** 2565 (รูปที่ 18)

Figure 18: Global Sugar Flows

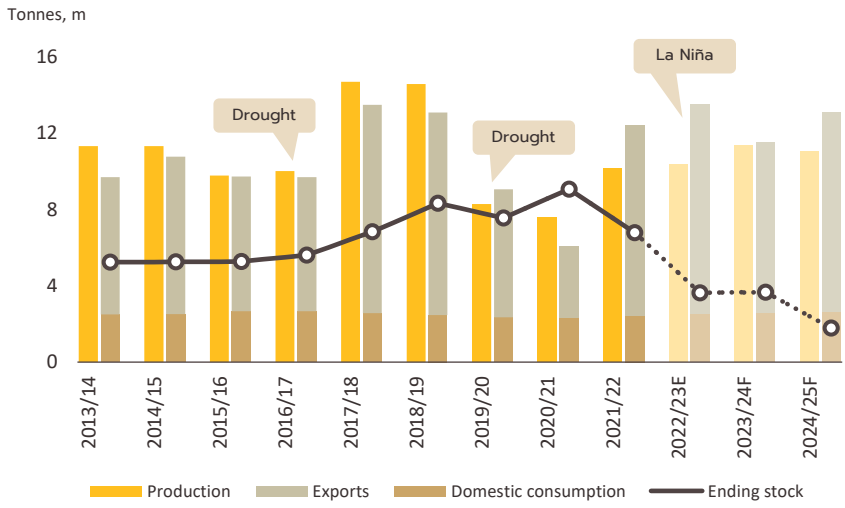

Note : Sugar deficit/surplus = Production – domestic consumption
Source: OCSB, OAE, Krungsri Research

อุตสาหกรรมน้ำตาลของไทยมีแนวโน้มกระเตื้องขึ้นตามภาวะเศรษฐกิจของไทยและประเทศคู่ค้าที่ทยอยฟื้นตัว โดยมีรายละเอียดดังนี้

- **ปริมาณอ้อยเข้าหีบในฤดูกาลผลิตปี** 2566 **คาดว่าจะอยู่ที่** 93.9 **ล้านตัน เพิ่มขึ้น** 2.0% **โดยนำไปผลิตน้ำตาลได้ราว** 10.4 **ล้านตัน** (รูปที่ 19) แรงหนุนจาก (1) สภาพอากาศและน้ำในเขื่อนที่น่าจะยังเอื้ออำนวย (2) อ้อยที่เพาะปลูกปีก่อนหน้าให้ผลผลิตต่อไร่สูงขึ้น และ (3) พื้นที่เพาะปลูกที่น่าจะเพิ่มขึ้นต่อเนื่องจากแรงจูงใจด้านราคา อย่างไรก็ตาม ใน**ฤดูกาลผลิตปี** 2567-2568 **คาดว่าผลผลิตอ้อยจะอยู่ที่** 100-103 **ล้านตันต่อปี คิดเป็นปริมาณการผลิตน้ำตาล** 11.1-11.4 **ล้านตันต่อปี** เติบโตชะลอลงที่ระดับ 3.0-4.0% ต่อปี เนื่องจาก (1) แนวโน้มการเข้าสู่ภาวะ Neutral[14/] ของสภาพอากาศ จะทำให้ปริมาณฝนไม่มากเท่าช่วงก่อนหน้า ขณะที่พื้นที่ปลูกอ้อยส่วนใหญ่อยู่นอกเขตชลประทานทำให้ต้องพึ่งพาน้ำฝนเป็นหลัก และ (2) ต้นทุนในการเพาะปลูกอ้อยที่สูงขึ้น ทั้งด้านพลังงาน ปุ๋ย ยาปราบศัตรูพืช และค่าแรงงานในการเก็บเกี่ยวอาจกดดันความสามารถในการทำกำไรของเกษตรกร และ (3) ราคาน้ำตาลทรายโลกที่มีทิศทางลดลงจะกดดัน **ราคาอ้อยให้ปรับตัวลดลงด้วย โดยคาดว่าจะอยู่ที่ระดับเฉลี่ยตันละ** 950-1,000 **บาท หรือลดลงเฉลี่ย** -4.0 **ถึง** -7.0% **ต่อปี** อย่างไรก็ตาม การประกันรายได้จากโรงงานจะยังเป็นปัจจัยสนับสนุนให้เกษตรกรบางส่วนขยายพื้นที่เพาะปลูกและทำให้ผลผลิตอ้อยยังคงเติบโตได้

Figure 19: Thai Sugar Balance

Source: USDA, compiled by Krungsri Research
Note: Forecast by Krungsri Research

- **ปริมาณการบริโภคน้ำตาลในประเทศจะอยู่ที่** 2.5-2.7 **ล้านตันต่อปี เพิ่มขึ้นเฉลี่ย** 2.0-4.0% **ต่อปี** (รูปที่ 19) โดยมีปัจจัยหนุนจาก (1) กิจกรรมทางเศรษฐกิจและธุรกิจท่องเที่ยวที่ทยอยฟื้นตัว (2) ความต้องการน้ำตาลจากอุตสาหกรรมต่อเนื่องโดยเฉพาะอุตสาหกรรมอาหารและเครื่องดื่ม (3) พฤติกรรมของผู้บริโภคตามวิถีชีวิตแบบใหม่ที่ใส่ใจสุขภาพมากขึ้นหลังการแพร่ระบาดของ COVID-19 ทำให้ความต้องการใช้กากน้ำตาลที่ได้จากกระบวนการผลิตน้ำตาลเพื่อทำแอลกอฮอล์ฆ่าเชื้อยังคงมีอยู่ต่อเนื่อง (4) ความต้องการเอทานอล[15/] ที่เพิ่มขึ้นจากภาคขนส่งตามการฟื้นตัวของกิจกรรมทางเศรษฐกิจ การเร่งลงทุนในโครงสร้างพื้นฐานและการเดินทางของนักท่องเที่ยว และ (5) มาตรการภาครัฐที่สนับสนุนการนำเอทานอลไปใช้เป็นส่วนผสมในน้ำมันแก๊สโซฮอล์ และจำนวนรถยนต์สะสมที่ใช้แก๊สโซฮอล์ที่เพิ่มขึ้น อย่างไรก็ตาม ผลจากมาตรการควบคุมความหวานสำหรับเครื่องดื่มที่มีส่วนผสมของน้ำตาลยังเป็นข้อจำกัดให้อัตราการขยายตัวของตลาดในประเทศยังไม่สูงนัก

14/ National Oceanic and Atmospheric Administration (NOAA) คาดว่าในช่วงเดือนมีนาคม – กรกฎาคม 2566 การที่ปรากฏการณ์ La Nina (ฝนตกมากกว่าค่าเฉลี่ย) จะลดสู่ระดับ Neutral (ฝนตกใกล้เคียงกับค่าเฉลี่ย) จะมีโอกาสเกินกว่า 50% (ที่มา Weekly ENSO Evolution, Status, and Prediction Presentation, NOAA, 6 February 2023)

15/ วิจัยกรุงศรีคาดว่าปริมาณความต้องการใช้เอทานอลมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นเฉลี่ย 3.5% ต่อปี ที่ระดับ 4.0-4.5 ล้านลิตร/วัน แรงหนุนจาก (1) ความต้องการใช้เป็นน้ำมันเชื้อเพลิงที่เพิ่มขึ้นตามการฟื้นตัวของกิจกรรมทางเศรษฐกิจและภาคขนส่ง (2) แผนการส่งเสริมการใช้น้ำมันแก๊สโซฮอล์ E20 เป็นน้ำมันเบนซินพื้นฐาน (3) จำนวนรถยนต์สะสมที่ใช้น้ำมันแก๊สโซฮอล์มีแนวโน้มเพิ่มขึ้นเฉลี่ย 1.5-2.5% ต่อปี และ (4) ความต้องการใช้เอทานอลจากต่างประเทศที่มีแนวโน้มเพิ่มขึ้นจากเชื้อเพลิงอากาศยานไบโอพลาสติก และใช้ทดแทนยางสังเคราะห์

- **ปริมาณส่งออกน้ำตาลและกากน้ำตาลจะอยู่ที่** 9.5-10.5 **ล้านตันต่อปี เพิ่มขึ้น** 2.5-3.5% **ต่อปี** โดยมีแรงหนุนจาก (1) การคลี่คลายของปัญหาขาดแคลนวัตถุดิบอ้อยจากการขยายพื้นที่เพาะปลูกและผลผลิตต่อไร่ที่สูงขึ้นของอ้อยในช่วงปีที่เพาะปลูกก่อนหน้า ทำให้สามารถผลิตน้ำตาลเพื่อส่งมอบให้กับคู่ค้าได้มากขึ้น (2) ความต้องการจากอุตสาหกรรมที่เกี่ยวเนื่องในประเทศคู่ค้าตามการฟื้นตัวของเศรษฐกิจโลก โดยเฉพาะในปี 2567-2568 (3) อินเดียซึ่งเป็นคู่แข่งรายใหญ่มีแนวโน้มลดการส่งออกจากการนำอ้อยไปผลิตเอทานอลมากขึ้นตามนโยบายส่งเสริมการใช้เอทานอล และ (4) ความคืบหน้าของความตกลงการค้า (FTA)[16/] อย่างไรก็ตาม ตลาดส่งออกน้ำตาลของไทยจะเผชิญการแข่งขันที่รุนแรงจากบราซิลที่หันมาผลิตน้ำตาลแทนเอทานอลเพื่อตอบสนองความต้องการที่เพิ่มขึ้นจากการฟื้นตัวของอุตสาหกรรมอาหารและเครื่องดื่มทั้งในประเทศและตลาดโลก ประกอบกับแรงหนุนจากสภาพอากาศที่เอื้อให้ผลผลิตอ้อยในบราซิลเพิ่มขึ้น

ประเด็นท้าทายของอุตสาหกรรมน้ำตาลในระยะข้างหน้า ได้แก่ (1) สต็อกน้ำตาลส่วนเกินในตลาดโลกที่มีแนวโน้มทยอยเพิ่มขึ้นจะกดดันราคาน้ำตาลให้ลดต่ำลง (2) ความต้องการบริโภคน้ำตาลมีแนวโน้มเติบโตอย่างจำกัด ผลจากกระแสรักษ์สุขภาพทั่วโลกและการปรับขึ้นภาษีความหวานในเครื่องดื่ม ในหลายประเทศรวมถึงไทย ทำให้ความต้องการใช้น้ำตาลในอุตสาหกรรมเครื่องดื่มลดลง (3) ความไม่แน่นอนของกฎระเบียบภาครัฐ อาทิ 1) พรบ. อ้อยและน้ำตาลทรายที่อยู่ระหว่างการแก้ไขปรับปรุง (ฉบับที่ 2 พ.ศ. 2565) ซึ่งชาวไร่อ้อยได้เสนอ “กากอ้อย” ตามคำนิยามของ “ผลพลอยได้” ซึ่งกระทบต่อการคำนวณส่วนแบ่งผลประโยชน์[17/]และรายได้ของโรงงานน้ำตาล เนื่องจากโรงงานต้องปันรายได้บางส่วนจากการจำหน่ายผลพลอยได้ให้เกษตรกรจากเดิมที่เคยรับเต็มจำนวน ซึ่งปัจจุบันยังอยู่ระหว่างข้อพิพาททางกฎหมาย[18/] และ 2) มาตรการแก้ไขปัญหาอ้อยไฟไหม้ ซึ่งในปี 2565 เป็นต้นไป กำหนดให้โรงงานน้ำตาลลดสัดส่วนการรับอ้อยไฟไหม้เข้าหีบเหลือเพียง 0-5% แต่ปัจจุบันปี 2565/66 ยังพบสัดส่วนอ้อยไฟไหม้เฉลี่ยที่ระดับ 30%[19/]

16/ กรมเจรจาการค้าระหว่างประเทศที่อยู่ระหว่างการเจรจา อาทิ ไทย-ปากีสถาน ไทย-ตุรเคีย ไทย-ศรีลังกา ไทย-EFTA (สมาคมการค้าเสรีแห่งยุโรป ได้แก่ ไอซ์แลนด์ ลิกเตนสไตน์ นอร์เวย์ และสวิตเซอร์แลนด์) อาเซียน-แคนาดา และแผนเจรจาในอนาคต ได้แก่ ไทย-EU ซึ่งหลายประเทศเป็นผู้นำเข้าน้ำตาลรายใหญ่ของโลก

17/ ระบบแบ่งปันผลประโยชน์ (Revenue sharing) หรือ “ระบบ 70:30” เป็นการจัดสรรรายได้สุทธิจากการจำหน่ายน้ำตาลทั้งตลาดในประเทศและตลาดส่งออกให้แก่ชาวไร่อ้อย (ผลตอบแทนจากราคาอ้อย) สัดส่วน 70% และโรงงานน้ำตาล (ผลตอบแทนการผลิต) สัดส่วน 30% ปัจจุบันอัตราส่วนดังกล่าวยังคงยึดตามคำนิยามใน พรบ. อ้อยและน้ำตาลทราย พ.ศ. 2527

18/ คณะกรรมการอ้อยและน้ำตาลทรายผลักดันร่างแก้ไขผ่านขั้นตอนออกประกาศในราชกิจจานุเบกษามีผลใช้บังคับไปตั้งแต่วันที่ 24 ธันวาคม 2565 ทำให้โรงงานน้ำตาลตัดสินใจยื่นเรื่องฟ้องต่อศาลปกครองโดยมอบอำนาจให้ บริษัท ไทยชูการ์ มิลเลอร์ เป็นผู้ฟ้อง

19/ มาตรการแก้ไขปัญหาอ้อยไฟไหม้ เป็นมาตรการกำหนดให้โรงงานน้ำตาลลดสัดส่วนการรับอ้อยไฟไหม้เข้าหีบ ไม่เกิน 50% ในฤดูการผลิตปี 2562/2563 และไม่เกิน 20% ในปี 2563/2564 จากนั้นเหลือเพียง 0-5% ในปี 2564/2565

วิจัยกรุงศรี

ทีมวิจัยเศรษฐกิจ

สุจิต ชัยวิชญชาติ
ผู้บริหารทีมวิจัยเศรษฐกิจมหภาค

จุไรลักษณ์ พลศรี
เศรษฐกรอาวุโส (พยากรณ์ตัวเลขเศรษฐกิจ)

ทรรศิน กลิ่นถนอม
เศรษฐกร

ทีมวิเคราะห์และพัฒนางานวิจัย

ดร.พิมพ์นารา หิรัญกสิ
รักษาการผู้บริหารทีมวิเคราะห์และพัฒนางานวิจัย

ณธัญอร รัตนาธรรมวัฒน์
นักวิเคราะห์อาวุโส

สถิตย์ แถลงสัตย์
นักวิเคราะห์อาวุโส

ชินกฤต อัมพรพรรณวัต
นักวิเคราะห์

ปริญญา มิ่งสกุล
นักวิเคราะห์

ทีมบริหารระบบข้อมูลวิจัย

ธมณ เสริญสุขสกุล
เจ้าหน้าที่บริหารงานทั่วไป

เชิดศักดิ์ ศรีชัยตัน
เจ้าหน้าที่ระบบข้อมูลวิจัย

วงศกร แก้วอุดทัง
เจ้าหน้าที่ระบบข้อมูลวิจัย

ทีมวิจัยอุตสาหกรรม

ดร.พิมพ์นารา หิรัญกสิ
ผู้บริหารทีมวิจัยอุตสาหกรรม

ธเนศ มหัทธนาลัย
นักวิเคราะห์อาวุโส (Digital)

พูลสุข นิลกิจศรานนท์
นักวิเคราะห์อาวุโส (Healthcare, Mobile Operators)

ปิยะนุช สถาพงศ์ภักดี
นักวิเคราะห์อาวุโส (Transport & Logistics)

นรินทร์ ตันไพบูลย์
นักวิเคราะห์อาวุโส (Power Generation, Modern Trade, Chemicals, Medical Devices)

เทียร เทียมศักดิ์
นักวิเคราะห์อาวุโส (Energy, Petrochemicals)

พุทธชาด ลุนคำ
นักวิเคราะห์อาวุโส (Construction Contractors, Construction Materials, Hotels, Industrial Estate)

พัชรา กลิ่นชวนชื่น
นักวิเคราะห์อาวุโส (Real Estate)

ชัยวัช โชวเจริญสุข
นักวิเคราะห์อาวุโส (Agriculture)

วรรณา ยงพิศาลภพ
นักวิเคราะห์ (Automobile, Electronics & Electrical Appliances)

ประพันธ์ ลีน้อย
นักวิเคราะห์ (ESG)

ศุภกร กรบุญไตรทศ
นักวิเคราะห์ (Agriculture, Food & Beverages)